

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**DE EXCELLENTI || DIVINAE GRATIAE NATVRA,|| & iis que
ad eam tùm obtinendam tùm conseruandam ||
requiruntur, de#[que] ipsius admirabili efficacia ||
DISPVTATIO,|| In inclyta et Catholica Academia ...**

**Valencia, Gregorio de
Stevartius, Petrus**

[Ingolstadt], 1576

Capvt Tertivm, Quo declaratur, qui proprius effectus gratiæ sanantis sit, &
qui non sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46873)

CAPVT TERTIVM,

Quo declaratur, qui proprius effectus gratiae sanantis sit, & qui non sit.

CXXI. Constitutum igitur haec tenus, hominis naturam sic per gratiam sanari, ut mortalia quidem omnia longo tempore, atq; adeo per totam vitam, vitare possit; venialia vero non possit. Neq; verò frustra diximus longo tempore: Significare enim ita volumus proprium effectum, secundum legem ordinariam, gratiae sanantis, sine qua nimirum omnia mortalia vitari, seruando omnia praecepta, vel supernaturalia, vel etiam naturalia, longo tempore, humanitus, seu moraliter, non possunt; quicquid sit, quod ad naturalia praecepta attinet, si physicè aut metaphysicè extremas vires naturae humanae (quae moraliter nunquam adhibentur) consideres. Docet enim experientia, quam magistratam sequimur in rebus moralibus, verisimè dictum esse à S. Gregorio: Peccatum, quod per poenitentiam non deletur, suo pondere hominem ad aliud trahere. Ac generatim imbecilles esse naturae nostrae vires, ad praecepta Dei seruanda, si sit omni alio presidio destituta; intelligi satis potest ex iis, quae supra de naturae humanae constitutione, & ex iis etiam, quae attulimus; ut probaremus, gratia actuali, nedum habituali sanante opus esse, ut quis diu sese contineat, quin letaliter peccet.

CXXII. Caterum autem, illorum Theologorum sententia probatur nobis, qui ad quoduis opus morale bonum, & praecepta dumtaxat naturalia breui tempore occurrentia seruanda, necessarium esse auxilium aliquod gratiae supernaturalis, negant. Neque enim in proximo (verbi gratia) salutando, in diligendo amico, in matrimonio contrahendo, nullo proposito malo fine, aut circumstantia vitiosa adiuncta; tanta est difficultas, quantam esse oportet, si auxilium gratiae requiritur. Atqui si nupserit virgo, inquit D. Paulus, non peccabit. Ac mirum sanè esset, si quis sine gratia, vires sufficientes ad erogandam v. g. eleemosynam propter malum finem, inanis nempe gloriae, haberet; propter bonum vero, ut videlicet proximus sustentetur, non haberet.

CXXIII. Adde, inclinationem, suprema praesertim partis hominis, minime in natura, tamen si gratia & iustitia destituta, extinctam esse. Quin imò forsitan, maior est quam ad malum; utpote quae perfectior est, & obiectum magis homini (etiam gratia destituta) consentaneum respicit: Neq; usquam Scriptura dicit, hominem ad malum magis, quam ad bonum pronum esse; sed tantum queritur, eum ad malum, iustitia originali perdita, inclinatum esse. Sicut igitur propter inclinationem, qua homo impellitur ad malum, procliuè est ei, multa mala facere; & adeo procliuè, ut sine gratia non possit omnia mala

Super Ezech.
Homil. 13.

1. Cor. 7.

Libr. de sp. &
litt. c. 28. Vide
etiam cap. 2. &
lib. 3. Hipogno.

Seſſio. 6. can. 7.

vitare; ita etiam propter inclinationem ad bonum erit illi facile, multa bona naturæ viribus præſtare: id quod acutè tetigiſſe videtur Divus Auguſtinus, cum inquit, ſine aliquibus bonis operibus diſſicillimum eſſe vitam continentibus impij reperiri.

CXXIII. At enim, bonum opus in Deum ex dilectione referri non poteſt, ſine auxilio gratiæ. Primum, ad abſolutam actus reſtitutionem moralem, non requiri relationem eam, ex charitate ſupernaturali; in Concilio Tridentino definitum eſt, hoc ipſo quod negatum eſt omnia opera peccatoris, ſupernaturali charitate carentis, peccata eſſe oportere; id quod & impiè, & imperiè ex corruptione naturæ deducunt Lutherani. Nò enim operari iubentur ex natura integritate, uti ſatis ſuprà eſt declaratum. Si verò quis relationem ex dilectione Dei naturali requirit, ne eam quidem neceſſe eſt, actualem eſſe; ſatis enim bonum opus, quæ bonum quoddam eſt, ſuapte natura ad Deum ſummum bonum, atque adeò vltimum bonorum omnium ſinem, dirigi.

CXXV. Quanquam, ſi maximè, ex actualiter elicta naturali Dei dilectione, etiam ſuper omnia, bonum opus referri in Deum oporteret: Non tamen eò certum eſſet, naturæ vires eſſe inſufficientes ad bonum quoddam opus exercendum. Habet enim ſuam probabilitatem (ſi commodè exponatur) eorum Theologorum opinio, qui concedunt, naturalem dilectionem Dei ſuper omnia, quatenus eſt finis ſive cauſa naturalis (hoc eſt, qua promptus homo reddatur ad omnia præcepta, duntaxat naturalia, neque ad beatitudinem ſufficientem, cum occurrunt, ſervanda) ſolius naturæ viribus elici poſſe; quando tamen affectus ad peccatum non viget. Eum enim affectum, certum eſt, cum quovis amore Dei actuali ſuper omnia pugnare. Ac certè quidem, eiſmodi naturalem dilectionem Dei, ad breve ſaltem tempus, ſine gratiæ poſſe elici, non eſt, omninò improbable. Quinimò conſequenter ab illis videtur concedendum, qui admittunt quod ſupra poſuimus, brevi tempore ſine gratiæ poſſe omnia præcepta naturalia interim occurrentia ſervari.

CXXVI. In conſeſſo namque eſt apud omnes, obſervationem omnium mandatorum ita eſſe cum dilectione ſuper omnia connexam, ut reciproca ſint hæc duo: Undè & ſcriptum eſt; ſi quis diligit me, ſermonem meum ſervabit. Et: qui habet mandata mea & ſervat ea, ille eſt, qui diligit me. Ex quo videtur conſequens, ut brevi eo tempore, quo homo promptus eſſe ſine gratiæ poteſt, ad ſervanda omnia mandata naturalia, quocumque tandem illorum tunc occurreret; eodem etiam tempore poſſit in illo homine ſine gratiæ vigere amor Dei naturalis ſuper omnia.

CXXVII. Et verò, credibile vix fit, ut diu homo poſſit natura viribus ſervare

bus seipsum creaturamue aliam super omnia peruerse amare, ita ut eius causa vitam ponere non dubitet; & tamen iisdem viribus non possit, illo modo, saltem ad breue tempus, rebus omnibus Deum antepone, quatenus finis est, & autor naturalis: quem ut amet, & plures habet rationes, & maiorem inclinationem: Cuius præterea mandatorum observatio, breui saltem tempore, si cum iis facinoribus conferatur, quæ sceleratus quispiam pro amore alicuius creaturæ suscipit, minima videatur esse difficultatis. Maxime quod amor creaturæ, violationem omnium præceptorum Dei requirere possit, ut si quis malo demoni se deuoueret, quæ profecto non videtur esse minoris difficultatis, quàm omnium observatio.

CXXVIII. Neque enim (ut supra exposuimus) verum esse videtur, humanam naturam gratia destitutam, maiores vires ad malum habere, quàm ad bonum; quando de eiusmodi bono sermo est, quod naturalem ordinem non transcendat, sed est secundum illum, sicut est imprimis hæc naturalis dilectio, de qua loquimur. Diximus enim supra, inclinationem ad bonum vehementiorem esse; quanquam verum sit, facilius esse, diu in malo permanere, quàm in bono; propterea quodd sensibilia, ut magis & facilius nota, magis mouent; quæ quidem causa est, ut infinitus sit numerus stultorum: quippe diu adhaerentes bono creato, penitentiam supernaturalem negligunt. Tamen si hi quoque (quod argumentum est maioris inclinationis ad bonum) plura opera moraliter bona, quæ non sint peccata, faciant, quàm mala; sed hæc maior facilitas diutius persistendi in malo quàm in bono; proposito nostro nihil obstat. Nam hic non contendimus probare diuturnum esse posse prædictum amorem, sed tantum ad breue tempus.

CXXIX. Fatemur namque, sicut longo tempore, quis sine gratia sanante non potest mandata omnia seruare, sic etiam neque posse illum dilectione Dei naturalem super omnia diu retinere. Incidunt enim longo tempore multa, quæ homo diuina gratia destitutus, & sui, ex naturæ corruptione, nimium amans, Dei amori facile antepone. Atque hoc quidem pacto gratiores aliqui Theologi intelligendi videntur, qui Patres sequuti, simpliciter docent; naturæ corruptionem obflare, quod minus sine gratia homo queat Deum diligere super omnia. Non enim obstat, nisi quatenus ad priuatum bonum impellit neglectis Dei præceptis; non est autem necesse id accidere quocumque breui tempore, sed longo. Itaque mens Patrum est, non posse, etiam naturali dilectione, amari Deum super omnia simpliciter quocumque tempore occurrant; & ut esse etiam possunt, impedimento, observationi supernaturalium mandatorum. Ut enim his modis quis Deum super omnia simpliciter diligat, certissimum est gratiam requiri.

CXXX. Sed

CXXX. Sed nunquid, dilectio illa qualiscunq̄ Dei super omnia, naturalis, quam ad breue tempus vigere posse, sine gratia, probabile esse diximus, ad gratiam acquirendam, atque adeo ad beatitudinem sufficiet? Minime genitum. Sed alia supernaturalis dilectio altioris longē ordinis requiritur, quae sit super omnia simpliciter, atq̄, adeo ad seruanda omnia omnino praecepta etiam supernaturalia, & longo tempore sufficiat. Quae quidem dilectio, illa ipsa est, quam supra in dispositionibus ad gratiam, numerauimus, & contra Pelagianum ostendimus, supernaturalem esse oportere; quae prouidē solis viribus naturae haberi nequeat. Etenim, ut duplex est Dei erga hominem dilectio (quae uero modum initio huius disputationis uidimus) altera, qua natura donis eius ornat; altera, qua supernaturalibus gratiis; Sic etiā duplex mutuis amor super omnia Deo debetur; alter, ex naturae bono proficiscens, qui prouidē ad praecepta naturalia tantum seruanda pertinet, neque sufficit ad gratiam obtinendam; alter supernaturalis, ac diuini ordinis; qui ab ipsa supernaturali gratia proficiscitur; quo hominem in Deum conuerti oportet, ut eadem gratia supernaturali ornatur; id quod debita illa proportio supernaturalis ordinis requirit, de qua supra multa diximus, cum de dispositione ad gratiam ageremus.

CXXXI. Perspicua satis est haec duplicis dilectionis distinctio: quam ueritatem huius temporis Sectarij intelligant. Viderent, nihil habere hanc doctrinam cum Pelagianismo commune. Sed ad rem. Quoniam haec charitas supernaturalis, quae sine gratia haberi nequit, est etiam id, quod, ut infra uidebimus, bonis operibus merendi vitam aeternam, efficaciam tribuit; idcirco supra tantum concessimus, hominem sine gratia quoduis opus bonum moraliter efficere posse; aut quoduis, praeceptum naturale duntaxat, seruare. Verum r̄m significarem, nequaquam sine gratia posse fieri opera bona meritoria, quae ad salutem consequendam ualeant. Atq̄ hoc tantum est, quod aliqui possunt concludere, quando multa, uel ex Scriptura, uel ex Patribus, uel ex Concilijs afferunt, ut probent; nullum opus bonum sine auxilio gratiae fieri posse.

CXXXII. Est enim Scriptura, atque adeo doctrinae Ecclesiae praescriptae, ut ea sepe opera tantum absolute bona nominentur, quae ad salutem ualent, uel quia beatitudinem merentur, uel quia ad gratiam etiam, proximo diriguntur. Reliqua tamen bona opera moraliter sunt, a Theologis tamen quia per considerationem ad finem supernaturalem dirigunt, pro nihilo reputantur. Vnde D. Paulus: Praeputium (inquit) nihil est, neque circumcisio, &c. Si habuero omnem prophetiam &c. Charitatem autem non habuero nihil sum. Et iterum; In Christo Iesu neque praepitium aliquid ualet, neque circumcisio, sed noua creatura. Et D. Augustinus: Vbi non est (inquit) dilectio charitatis, nullum bonum opus imputatur, neque recte bonum opus uocatur.

1. Cor. 7.
Ibidem. 13.
Gal. 6.
Libr. de Gratia
Christi contra
Pelag. cap. 26.

CXXXIII. Libr.

CXXXIII. *Ludit ergò Kennitius operam, cum, locis vñdiq̄ con-*
quisitis contra Pelagium, concludit; opera ad salutem pertinentia, ab homine Cōtra 7. Sess. 6.
gratia destituta, effici non posse. Manet enim nihilominus quod, Concilium do-
cet; non omnia opera extra gratiam facta, peccata esse oportere; possunt enim,
vt docuimus, esse bona moraliter. Quæ doctrina media est inter duos errores,
quorum alter est Pelagij, opera sine gratia ad salutem valere contententis:
Lutheri alter, contrà assententis, omnia quantumuis à gratia procedant, nec-
dum ea remota, peccata esse: quorum vterque satis est suprà refutatus. Atq̄
hic finis sit eorum, quæ ad naturæ sanitatem pertinent, atque adeò ad operan-
di facultatem, quam ei gratia tribuit.

CAPVT QVARTVM,
Quomodo homo per gratiam iustus, & gratus sit Deo,
& ei peccata remittantur,

CXXXIIII. *Perfpicitur etiam diuina gratia vis ex eo, quòd homi-*
nem iustum efficit, quòd gratum Deo, quòd per eam illi peccata remittan-
tur; quæ omnia ex iis, quæ hætenus disputauimus, facillimè expediti pos-
sunt. Quia enim, gratia facultatem præstat, vt homo rectè sese quemadmodum
debet, erga Deum gerat, diuinis mandatis adimplendis; iustitia dicitur, atque
adeò hominem iustum efficere; quòd iam valeat debitum obsequium Deo præ-
stare, & secundùm aliqualem æqualitatem obligationi satisfaciatur, quæ est
illi propter tot tantaq̄ue beneficia deuinctus. Sicut contrà, homo peccator, & à
Deo auersus, iniustus dicitur; quia gratia destitutus est, ac perindè mortali-
bus peccatis obnoxius, quibus iniquè se erga Deum gerat, contrà, ac debet, fa-
ciendo. Ex quo illud Ioan: Omnis qui facit peccatum, & iniquitatem facit,
& peccatum est iniquitas: quod præsertim de mortali intelligitur. Contrà ve-
rò, D. Paulus de gratia loquens: Iustitia, inquit, Dei per fidem Iesu Christi in
omnes, & super omnes, qui credunt in ipsum.

Epist. 1. cap. 3.

Rom. 3.

CXXXV. *Hinc satis intelligitur, rectè iustificationem ab Orthodoxis* Ita in Cō. Trid.
Doctoribus, translationem seu transmutationem à statu peccati, in statum gra- Sess. 6. cap. 4.
tia, appellari. Hac enim transmutatione homo fit ex iniusto iustus; quæ qui-
dem tum sæpè aliàs, tum verò dilucidè expressa à D. Paulo est: vbi, postquam
varia scelera numerauit, & hæc, inquit (Corinthios appellat) aliquando fui-
stis, sed abluti estis, sed sanctificati estis, sed iustificati estis in nomine Do-
mini nostri Iesu Christi.

1. Cor. 6.

CXXXVI. *Nec difficilius est, ex suprà dictis de natura gratia, collige-*
re, quare etiam per eam homo gratus esse Deo asseratur: Nimirum, quia hanc

F diuinam